

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№5

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026 MAY

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic Resource Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL
STANDARD SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 2026-yil, may.

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afrovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellashtirish
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.08.06 – "G'ildirakli va gusenisali mashinalar va ularni ishlatish" (texnika fanlari)
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

АДАПТИВНОЕ БИЗНЕС-ПЛАНИРОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ.....	10
Шарипов Конгратбай Авезимбетович, Исматуллаев Темур Равшан угли	
STERJEN KO'NDALANG KESIM YUZASI ELLIPS SHAKLIDAGI TRANSFORMATORNING QISQA TUTASHUV PAYTIDAGI MEKANIK ZO'RIQISHGA CHIDAMLILIGI	18
Bekishev Allabergen Yergashevich, Yakubova Dilfuza Kuanishovna, Saidova Nozima Akkulovna	
ВЛИЯНИЕ ДЕМОГРАФИЧЕСКОЙ ДИНАМИКИ НА РАЗВИТИЕ СФЕРЫ УСЛУГ: ЭКОНОМЕТРИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ РЕГИОНОВ УЗБЕКИСТАНА.....	26
Мусаева Шоира Азимовна, Муйинжонов Хусейн Алишеревич	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ЦИФРОВИЗАЦИИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ КОМПАНИЙ И ВОЗМОЖНОСТИ ЕГО АДАПТАЦИИ В УЗБЕКИСТАНЕ	35
Габбарова Ильмира Володиевна	
BALAND BINOLAR FASADLARINI PARDOZLASH TEXNOLOGIYALARINI EKSPLOATATSION ISHONCHLILIK VA XIZMAT MUDDATINI UZAYTIRISH ASOSIDA OPTIMALLASHTIRISH.....	41
Amirov Shavkat Rahmatullayevich	
ИНТЕГРАЛЬНАЯ ОЦЕНКА УСТОЙЧИВОГО ЦИФРОВОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА И ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ТУРИСТСКОГО ПОТЕНЦИАЛА БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ	48
Усманова Азиза Баходировна	
PEREGONDAGI HARAКATNI BOSHQARISH TIZIMLARINI MIKROPROTSESSORLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRILGAN TUZILMAVIY SXEMASINI ISHLAB CHIQISH.....	53
Xujamkulov Eldor G'ayratjon o'g'li	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	62
Alimova Dilafro'z Tohir qizii	
HUDUDLAR KESIMIDA AHOLI O'SISHINING BANDLIK DARAJASIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH (O'ZBEKISTON MISOLIDA)	68
Xusniddinova Gulnoza Ulug'bek qizi	
QUYOSH FOTOELEKTRIK PANELLARI SAMARADORLIGIGA ATROF-MUHIT OMILLARI VA CHANGLANISHNING TA'SIRI HAMDA ULARNI KAMAYTIRISHGA QARATILGAN INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR.....	67
Botirov Bozorbek, Iskandarova Charos, Avazov Jonibek, Sultonov Abror	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGINI RIVOJLANTIRISHNING HOZIRGI HOLATI TAHLILI ..	74
Rajapov Xayrulla Bekdurdiyevich, Sharipova Lobar Umrbek qizi	
INTERPOLATSION TIKLASH ALGORITMLARINING OCR ANIQLIGIGA TA'SIRINI BAHOLASH.....	82
Aliyev Nodirbek Hamidullo o'g'li	
IKORXONALARDA KORPORATIV BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI VA INSTITUTSIONAL OMILLARI.....	89
Muxtorova Shaxlo Farxodovna	
O'ZBEKISTONDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING RIVOJLANISH ISTIQBOLLARINI EKONOMETRIK PROGNOZLASH.....	101
Qo'ziboyev Behzod Hamidovich	
KPI-BASED PERFORMANCE MANAGEMENT AND ITS IMPACT ON EMPLOYEE PRODUCTIVITY	106
Sultanova Kamila Mukhtorali kizi	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	111
Tursunxo'jayev Sardor Jamoliddin o'g'li	

MHXS STANDARTLARIGA O'TISH: KORXONALAR UCHUN AMALIY MUAMMOLAR VA YECHIMLAR	117
Eshniyazova Yulduz Yuldashbayevna	
TURMUSH FAROVONLIGINI BAHOLASHNING KO'P O'LCHOVLI USULLARI VA MEZONLARI	123
Turdikulova Moxira Maxmasharifovna	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHNING MOLIVAVIY-IQTISODIY IMPERATIVLARI	127
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
YENGIL SANOAT KORXONALARIDA RO'Y BERISHI MUMKIN BO'LGAN BAXTSIZ HODISALAR VA UNI BARTARAF ETISH CHORA-TADBIRLARI	132
Dehqonov Oyatillo Mansurbek o'g'li, Abduraxmanov Abdurashid Ataxanovich	
VTULKA DETALINI ISHLAB CHIQRISHDA SHTAMPLASH TEXNOLOGIK JARAYONINI ISHLAB CHIQISH...	143
Abdullayev Fatxulla, Xasanov Kamoliddin, Yolg'ashova Madina, Jo'rayev Muhiddin	
JAHON MOLIVAVIY TIZIMINING TRANSFORMATSIYASI.....	147
Qobilova Nodira Qayumjon qizi, Normurodov X.E.	
KORXONALARDA "TEJAMKOR ISHLAB CHIQRISH" KONSEPSIYASIDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	151
Mamasoliyev G'ayratbek Maxamadyusupovich	
HUDUDIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHDA MAHSULOT EKSPORTINI DIVERSIFIKATSIYALASH YO'LLARI.....	156
Mamadjanova Tuyg'unoy Axmadjanovna	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASTERLARIDA ISHLAB CHIQRISHNI DIVERSIFIKATSIYA QILISH ASOSIDA YUQORI QO'SHILGAN QIYMATLI MAHSULOTLAR ULUSHINI KENGAYTIRISH	161
Yusupova Feruza Yo'ldoshevna	
AHOLINING MOLIVAVIY SAVODXONLIGINI OSHIRISHDA MIKROLOYIHALARNING O'RNI	166
Irgashev Anvar Farxodovich	
XALQARO KOMPANIYALARDA INNOVATSION BOSHQARUV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI.....	173
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ИССЛЕДОВАНИЕ ПРОЦЕССА ДЕГРАДАЦИИ КОМПОНЕНТОВ ФОТОЭЛЕКТРИЧЕСКИХ МОДУЛЕЙ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ КЛИМАТИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ: ЛИТЕРАТУРНЫЙ ОБЗОР	178
Дыскин Валерий Григорьевич, Курбанов Юнус Муртаза угли, Жубаназаров Ринат Шапагат Улы	
RIVOJLANGAN DAVLATLARDA CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH TIZIMINING INSTITUTSIONAL ASOSLARI	184
O'tbosarov Abrorbek Adxamjon o'g'li	
DAVLAT ORGANLARI VA TASHKILOTLARI ICHKI AUDITORLARINING PROFESSIONAL AXLOQ QOIDALARINI ISHLAB CHIQRISH.....	189
Xamidova Zarifa Urol qizi	
AUDIT JARAYONIDA DALIL OLISH VA UNING MUAMMOLARI.....	196
Ro'zmetov Mansur	
O'ZBEKISTONDA IJTIMOYIY TURIZMNI QO'LLAB-QUVVATLASH MEXANIZMI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	200
Shaydulova Marjona Alisher qizi	
KORXONALARNING MOLIVAVIY HOLATINI IFODALOVCHI KO'RSATKICHLAR VA ULARNING MOLIVAVIY TAHLILI AHAMIYATI.....	205
Rizoyev Farrux Hikmatilloevich	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK SANOAT ZONALARIDA IQTISODIY SALOHİYATNI TAKOMILLASHTIRISH VA RIVOJLANTIRISH MASALALARI.....	210
Turaboev Ibroxim Ismoil o'g'li	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG'DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	215
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ В КОМПАНИЯХ С ГОСУДАРСТВЕННЫМ УЧАСТИЕМ В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИЧЕСКИХ РЕФОРМ	225
Юсупов Зойиржон Ровшан угли, Жумаев Улуғбек Нодирбекович ЦИФРОВАЯ ТРАНСФОРМАЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬЮ КОМПАНИЙ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛЬНЫХ ЛОГИСТИЧЕСКИХ ИЗМЕНЕНИЙ.....	231
Тожалиев Шохрух Талип ўғли GAMES ARE A POWERFUL TOOL FOR IMPROVING LANGUAGE LEARNING	236
Kulakhmedova Gulnora Abdurahimovna O'ZBEKISTONDA TIJORAT BANKLARINING INNOVATSION XIZMATLARI ORQALI KAMBAG'ALLIKNI KAMAYTIRISH	241
Azlarova Aziza Axrorovna AVTOMOBIL SANOATIDA MAHALLIYLASHTIRISH JARAYONLARINI BOSHQARISH VA RISKLARNI KAMAYTIRISH MEKANIZMLARI.....	248
Marufxanov Davron Hasanovich O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA YOSHLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISHNING YANGI IMKONIYATLARI: 2026-YIL ISLOHOTLARI VA ISTIQBOLLARI.....	255
Isakjanova Saboxat Muhamedovna MINTAQA IQTISODIYOTI VA SANOATNING RIVOJLANISHI O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIKNING NAZARIY YONDASHUVLARI.....	263
Jalolova Muazzamxon Akbarjonovna DINAMIK NARX SHAKLLANTIRISHNI JORIY ETISHDA ASOSIY MUAMMOLAR VA ULARNI HAL ETISH YO'LLARI.....	268
Anvar Deberdiyev RAQAMLI XIZMATLARNING O'ZBEKISTON TASHQI SAVDO BALANSIDAGI O'RNI	272
Latipova Shaxnoza Maxmudovna, Normurodova Zuhra Orzimurod qizi TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	278
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna IQTISODIY TIZIMDA TADBIRKORLIK VA TADBIRKORLIK QOBILİYATIGA YANGICHA YONDASHUV.....	283
Tadjiev Bexzod Umidjanovich OTMNI MOLIYAVIY TA'MINLASHNING INNOVATSION MOLIYAVIY MODELARI.....	290
Tuxliyev Bozor Karimovich TOG'-KON SANOATI KORXONALARIDA TEXNOLOGIK TIZIMLARNI RIVOJLANTIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	293
Abirova Nargizabonu TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI FAOLIYATIDA INNOVATSION LOYIHALARNI MOLIYALASHTIRISHNI SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	298
Ro'ziyeva Maftuna Yusufovna OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA IQTISODIY KO'RSATKICHLAR DINAMIKASINING EMPIRIK TAHLILI	303
Sharipova Shahlo Istamovna METROLOGIYANING ILMIY-METODIK ASOSLARI VA UNING ZAMONAVIY RIVOJLANISH TENDENSIYALARI.....	308
Maxmudov Dostonbek Soyibjon o'g'li SANOAT KORXONALARIGA KIRITILGAN INVESTITSİYALAR SAMARADORLIGINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	312
Mirzakulova Risolat Musurmankulovna O'ZBEKISTONDA RAQAMLI DAVLAT BOSHQARUVI TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	317
Ibragimova Saodat, Mirhamidova Dilorom, Shagaipova Gulchehra	

OLIY TA'LIM BITIRUVCHILARI SONINING JISMONIY SHAXSLAR DAROMAD SOLIG'IGA TA'SIRI VA INSON KAPITALI ORQALI IJTIMOYIY XARAJATLARNI BOSHQARISH.....	323
Primova Nigora Ikrom qizi	
GLOBAL BIZNESDA INNOVATSIYALARNING ROLI: YANGI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHGA STRATEGIK YONDASHUVLAR	331
Raxmankulov Sherzod Shokirovich	
ELEKTRON TIJORAT BILAN SHUG'ULLANUVCHI KORXONALARDA MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASI..	337
Aripov Ulug'bek Bahodirovich	
KICHIK BIZNESDA INVESTITSIYA SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	341
Xakimov Akbar Anvarovich	
FOTOLEKTRIK TIZIM SAMARADORLIGIGA HARORAT, SOYALANISH VA DEGRADATSIYA OMILLARINING TA'SIRI.....	344
Majidova Maxliyo A'zam qizi	
ISSIQLIK TEXNIKASIDA IKKILAMCHI BUG'DAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	354
Komilova Nodira Abdirahmon qizi	
STUDY OF THE INFLUENCE OF MEMBRANE REACTOR ON METHANE CONVERSION WITH WATER VAPOR AND CARBON OXIDE (IV).....	362
Umida Shabarova, Sugdiyana Abdurasulova	
ESG MANAGEMENT IN COMMERCIAL BANKS OF UZBEKISTAN: EVALUATION PRACTICES, KEY DETERMINANTS, AND STRATEGIC PRIORITIES.....	367
Sanemkhan Abdullaeva	
UMUMIY O'RTA TA'LIM MUASSASALARIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MENEJMENTNING O'RNI VA AHAMIYATI	375
Boymirzayev Doniyorbek Anvarjon o'g'li	
PEDAGOGIK MAHORATNI OSHIRISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH ORQALI TA'LIM JARAYONINI TAKOMILLASHTIRADIGAN PLATFORMA ISHLAB CHIQLASH	379
Salomov Shokirjon, Boboyev Shavkat, Normamatov Xayriddin	
ПОВЫШЕНИЕ ОГНЕСТОЙКОСТИ МАТЕРИАЛОВ НА ОСНОВЕ ВТОРИЧНОГО ПОЛИЭТИЛЕНА.....	386
Назаров Феруз, Назаров Фарход, Ахмедова Фазилат, Элмуродов Элгез, Янгибоев Асадбек	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA INNOVATSION JARAYONLARNI JADALLASHTIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	391
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Rasulov Akmal Xurshid o'g'li	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	397
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
MADANIY MEROS OBYEKTLARINING TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDAGI STRATEGIK AHAMIYATI	403
Kuymuratova Matlubaxon Abdimanabovna	
EKSPORT VA IMPORTDA TRANSPORT LOGISTIKASINING AHAMIYATI.....	407
Yodgorova Shaxnoza Xayridinovna, Bazarova Sevinch Salim qizi	
XORAZM VILOYATINING IQTISODIY SALOHİYATI VA TRANSPORT INFRATUZILMASINING TARKIBI HAMDA JORIY HOLATI	411
Karimova Shaxnoza O'ktamovna	
TURISTIK KORXONALAR INNOVATSION FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING METODOLOGIK ASOSLARI.....	418
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ JOYLARIDA TURIZM XIZMATLARI INFRATUZILMALARINI RIVOJLANTIRISH	423
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
AKTIVLAR QADRSIZLANISHI XARAJATLARINING MOLIYAVIY VA SOLIQ HISOBOTLARIGA TA'SIRI.....	427
Jarimbetov Ajiniyaz Kurbanbaevich	

MUHANDISLIK GEOMETRIYASI VA KOMPYUTER GRAFIKASI FANLARINI O'QITISHDA MULTIMEDIA VA INTERAKTIV TEXNOLOGIYALARNING TA'LIM NATIJALARIGA TA'SIRI: AUDIO VA VIDEOTEKNOLOGIYALAR IXTISOSLIGI MISOLIDA EMPIRIK TADQIQOT.....	430
Utkirova Mamura Faxriddin qizi	
HUDUDIY TADBIRKORLIK TIZIMIDA INVESTITSION RESURSLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING INSTITUTSIONAL VA EKONOMETRIK YONDASHUVLARI	436
Isakov Axmadali Esanbayevich	
MINTAQAVIY OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINING INNOVATSION RIVOJLANISHIGA INVESTITSION RESURSLARNING TA'SIRINI EKONOMETRIK BAHOLASH	444
Abdunabiyev Sirojiddin G'anijon o'g'li	
XABAR ALMASHISHGA ASOSLANGAN MARKETINGDA ISTE'MOLCHILARNING SHAXSIY HAYOTINI KUTILMALARI	452
Raxmatova Sitora Shuxratjon qizi	
DAVLAT ISHTIROKIDAGI KORXONALARNI OPTIMALLASHTIRISH VA SOG'LOM RAQOBAT MUHITINI SHAKLLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBALAR ASOSIDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI DAVLAT SEKTORINI INSTITUTSIONAL ISLOH QILISHNING QIYOSIY TAHLILI.....	461
Sharapov Umidjon Shavkatovich	
ZAMONAVIY SERVIS KOMPANIYALAR TANNARXINI ANIQLASHNING DOLZARB YO'NALISHLARI	471
Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
NAVOIY VILOYATINING TURISTIK OBYEKTUHLARI VA ULARDAN SAMARALI FOYDALANISH ORQALI REKREATSION TURIZMNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI TAHLILI	477
Turayev Abduvoxid Kuldashovich	
INVESTITSIYALAR HAJMINI OSHIRISHGA QARATILGAN CHORA-TADBIRLAR VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	483
Alimova Dilafro'z Tohir qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TADBIRKORLIKNI RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	488
Suvonov Ibrohim Izbosarovich	
QORAKO'L TERI JINGALAKLARINING TAKRORLANMAS KO'RINISHI VA XUSUSIYATLARI.....	492
Hakimova Sh.Q., Azimov J.Sh., Farmonov F.F.	
YOSH TADBIRKORLARNING STARTAP LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARI	497
Koriev Orif Azizovich	
HUDUDLARDA OLIY TA'LIM VA MEHNAT BOZORI INTEGRATSIYASI YO'NALISHLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	502
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Karimov Chuxmor Abdirashidovich	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY HOLATI VA MOLIYAVIY NATIJALARI TAHLILI.....	507
Alimov Baxodir Batirovich	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISHNING IQTISODIY TAHLILI	513
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA INNOVATSION MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARINING ROLI	516
Xodjimatom Maksudbek Ubaydullayevich	
MINTAQA TURIZM INDUSTRIYASINING IQTISODIY RIVOJLANISHI VA BOSHQARUV FAOLIYATLARI TAHLILI	520
Berdiyev Jasur Qo'ldoshevich, Ruziqulov Aziz Tuxtayevich	
TIJORAT BANKLARIDA FINTECH TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISH ORQALI MOLIYAVIY INKLYUZIVLIKNI TA'MINLASH: NAZARIY YONDASHUV VA ISTIQBOLLAR	526
Nazarova Shohista Tolmas qizi	
METALLARGA BOSIM OSTIDA ISHLOV BERISH JARAYONLARINI RAQAMLI MODELLASHTIRISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARI	531
Xasanov Kamoliddin Akmal o'g'li, Abdullayev Fatxulla Sagdullayevich, Diyorov Salohiddin Farhod o'g'li, Jalolov Jafar Jamol o'g'li	

XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA PUL MABLAG'LARI HISOBINI MHHS ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH: USLUBIY VA AMALIY YONDASHUVLAR	537
Umurzakov Dilshodbek Xakimovich	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI YASHIRIN IQTISODIYOTNI AMALGA OSHIRISHGA UNDOVCHI OMILLAR.....	543
Bobojonov Azimjon Akmal o'g'li	
MINTAQANING INVESTITSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	548
Maxmudov Jasurbek Ergashevich	
BUXORO TARIXIY MARKAZIDAGI MUZEY OBYEKTINING SIG'IM TAHLILI: FAYZULLA XO'JAYEV UY-MUZEYI TAJRIBASIDA.....	553
Odilova Muattar Akram qizi, Qilichov Muhridin Husniddin o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA KICHİK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHDA MOLIYAVIY VOSITALARDAN FOYDALANISHNING USTUVORLIKLARI.....	560
Turdiyeva Muqaddas Umarovna	
МОДЕЛЬ ЦИФРОВОГО ОБЪЕКТА ДЛЯ АНАЛИЗА КОМПЛЕКСНЫХ ЦИФРОВЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ОБЪЕКТОВ.....	565
Гулямов Шухрат, Шамсутдинова Винера, Караханова Алсу, Зайниддинова Зебинисо	
TIJORAT BANKLARINING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISHNING MOLIYAVIY MEKANIZMLARI	571
Yuldoshov Otabek Jovli o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING XALQARO KAPITAL BOZORLARIGA INTEGRATSIYASI VA INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISH MEKANIZMLARI.....	576
Ortiqov Sidiqjon Xolmurodovich	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQOBATBARDOSH SALOHİYATNI SHAKLLANTIRISH VA RAQOBAT USTUNLIKLARINI TA'MINLASH MEKANIZMLARI	583
Asenbaeva Aydaygul, Toshqulova Aziza	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O'ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA'SIRI.....	587
Halimov Humoyunbek Tohirjon o'g'li, Rustamov Davron Rustamovich	

RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING O‘ZBEKISTON IQTISODIY TARAQQIYOTIGA TA’SIRI

Halimov Humoyunbek Tohirjon o‘g‘li

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Buxgalteriya hisobi fakulteti talabasi

Ilmiy rahbar: Rustamov Davron Rustamovich

iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Annotatsiya: Ushbu maqolada raqamli iqtisodiyotning mohiyati, uning asosiy tamoyillari va zamonaviy iqtisodiy rivojlanishdagi o‘rni keng yoritilgan. Shuningdek, raqamli texnologiyalarning joriy etilishi natijasida iqtisodiyot tarmoqlarida yuz berayotgan o‘zgarishlar, samaradorlikning oshishi va yangi imkoniyatlarning paydo bo‘lishi tahlil qilingan. Maqolada O‘zbekiston sharoitida raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar, ularning natijalari hamda kelgusidagi istiqbolli yo‘nalishlar haqida ham fikr yuritilgan. Tadqiqot natijalari orqali zarur xulosa va takliflar ishlab chiqildi.

Kalit so‘zlar: raqamli iqtisodiyot, raqamli transformatsiya, elektron hukumat, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, sun‘iy intellekt, “Raqamli O‘zbekiston – 2030”.

Аннотация: В данной статье подробно рассматриваются сущность цифровой экономики, её основные принципы и роль в современном экономическом развитии. Также анализируются изменения, происходящие в различных отраслях экономики в результате внедрения цифровых технологий, повышение эффективности и появление новых возможностей. Кроме того, в статье рассматриваются реформы, проводимые в Узбекистане по развитию цифровой экономики, их результаты, а также перспективные направления дальнейшего развития. На основе результатов исследования разработаны соответствующие выводы и предложения.

Ключевые слова: цифровая экономика, цифровая трансформация, электронное правительство, информационно-коммуникационные технологии, искусственный интеллект, «Цифровой Узбекистан – 2030».

Abstract: This article provides a comprehensive analysis of the essence of the digital economy, its main principles, and its role in modern economic development. It also examines the changes occurring in various sectors of the economy as a result of the implementation of digital technologies, the increase in efficiency, and the emergence of new opportunities. In addition, the article discusses the reforms being implemented in Uzbekistan to develop the digital economy, their outcomes, and promising future directions. Based on the research results, relevant conclusions and recommendations have been developed.

Keywords: digital economy, digital transformation, e-government, information and communication technologies, artificial intelligence, “Digital Uzbekistan – 2030”.

KIRISH

So‘nggi yillarda jahon iqtisodiyotida raqamli transformatsiya jarayoni jadal sur‘atlar bilan rivojlanib, iqtisodiy tizimning barcha sohalariga chuqur ta‘sir ko‘rsatmoqda. Raqamli iqtisodiyot axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT), sun‘iy intellekt, katta ma‘lumotlar (Big Data), buyumlar interneti (IoT) va bulutli hisoblash texnologiyalari asosida shakllanib, ishlab chiqarish va xizmat ko‘rsatish jarayonlarining samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Xalqaro tajriba shuni ko‘rsatadiki, raqamlashtirish iqtisodiy o‘sishni jadallashtirish, mehnat unumdorligini oshirish va yangi biznes modellarini shakllantirishda muhim omil hisoblanadi. Shu bois raqamli iqtisodiyot zamonaviy rivojlanishning strategik yo‘nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda.

O‘zbekiston Respublikasida ham raqamli iqtisodiyotga o‘tish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishi sifatida belgilangan bo‘lib, “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi doirasida iqtisodiyot tarmoqlarini raqamlashtirish, elektron hukumatni rivojlantirish va IT infratuzilmani kengaytirish bo‘yicha keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Raqamli texnologiyalarni rivojlantirish orqali O‘zbekistonni mintaqaviy IT-habga aylantirish maqsad qilingan. Bunda barcha hududlarni yuqori tezlikdagi internet bilan to‘liq qamrab olish, xalqaro internet tezligini oshirish hamda optik tolali aloqa tarmoqlarini kengaytirish rejalashtirilgan [1].

IT xizmatlar eksportini sezilarli darajada oshirish, elektron hukumat tizimini rivojlantirish va xalqaro

reytinglarda yuqori o'rinlarni egallash ko'zda tutilgan.

IT-park faoliyatini kengaytirish orqali rezidentlar sonini ko'paytirish, yangi ish o'rinlari yaratish va xorijiy kompaniyalarni jalb etish muhim vazifalardan biridir.

Startup loyihalarni qo'llab-quvvatlash, innovatsion mahsulotlar yaratish va yirik kapitalga ega loyihalarni shakllantirish rejalashtirilgan. Shu bilan birga, "Raqamli hukumat" doirasida ustuvor loyihalarni amalga oshirish va transport infratuzilmasini zamonaviy mobil internet bilan ta'minlash asosiy yo'nalishlar hisoblanadi.

Mazkur tadqiqotning maqsadi raqamli iqtisodiyotning nazariy asoslarini yoritish hamda uning O'zbekiston iqtisodiy taraqqiyotiga ta'sirini tahlil qilishdan iborat.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

XXI asrda raqamli iqtisodiyot global iqtisodiyotning asosiy harakatlantiruvchi kuchiga aylandi. Ushbu jarayonning nazariy asoslari va amaliy jihatlarini o'rganishda bir qator xorijiy va mahalliy olimlarning ilmiy ishlariga tayanish muhim ahamiyatga ega.

Raqamli iqtisodiyot va uning iqtisodiy taraqqiyotga ta'siri zamonaviy xalqaro ilmiy tadqiqotlarda keng o'rganilayotgan yo'nalishlardan biridir. OECD (2019) tomonidan chop etilgan "OECD Digital Economy Outlook" hisobotida raqamli iqtisodiyotning iqtisodiy o'sish va mahsuldorlikka ta'siri chuqur tahlil qilingan. Tadqiqotda raqamli texnologiyalar, xususan, internet, bulutli hisoblash va platforma iqtisodiyoti ishlab chiqarish samaradorligini oshirishi hamda yangi bozorlar yaratishi ta'kidlanadi [2].

Yana bir muhim xorijiy manba sifatida Jahon banki tomonidan tayyorlangan "World Development Report 2016: Digital Dividends" tadqiqoti raqamli iqtisodiyotning rivojlanish iqtisodiyotiga ta'sirini kompleks tahlil qiladi. Ushbu hisobotda raqamli texnologiyalar iqtisodiy o'sishni tezlashtirishi mumkinligi, biroq uning natijalari institutlar sifatini va inson kapitaliga bog'liqligi ilmiy asoslangan holda ko'rsatilgan.

Tadqiqotga ko'ra, raqamli iqtisodiyot davlat boshqaruvi samaradorligini oshiradi, xizmatlar sifatini yaxshilaydi va biznes muhitini soddalashtiradi. Shu bilan birga, raqamli transformatsiya to'liq iqtisodiy foyda keltirishi uchun infratuzilma, raqamli savodxonlik va innovatsion siyosat uyg'un bo'lishi zarur [3].

Raqamli iqtisodiyot masalasi zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda muhim yo'nalishlardan biri sifatida qaralmoqda. S.S. To'chiyeva tomonidan olib borilgan tadqiqotda "Raqamli iqtisodiyotning shakllanish jarayoni hamda uning axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va internet infratuzilmasi bilan uzviy bog'liqligi" [4] tahlil qilingan. Muallifning ta'kidlashicha, internet tarmog'ining jadal rivojlanishi va elektron xizmatlar ko'lamining kengayishi raqamli iqtisodiyotning asosiy harakatlantiruvchi omillaridan biri hisoblanadi. Shuningdek, tadqiqotda O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga qaratilgan davlat siyosati va uning ustuvor yo'nalishlari yoritilgan.

Raqamli iqtisodiyotning nazariy asoslarini o'rganishda R.H. Ayupov va G.R. Boltaboeva tomonidan yozilgan "Raqamli iqtisodiyot asoslari" darsligi muhim manba hisoblanadi. Mualliflar raqamli iqtisodiyotning tarkibiy elementlari, elektron tijoratning rivojlanishi, infratuzilmasi va boshqaruv muammolarini tizimli tahlil qilganlar.

Darslikda bulutli texnologiyalar, sun'iy intellekt, raqamli valyutalar va virtual voqelik kabi zamonaviy texnologiyalarning iqtisodiy ta'siri, elektron tijoratning samarali biznes modellari hamda ICO mexanizmlari kabi investitsiya jalb qilish usullari yoritilgan. Oxirida berilgan glossariy mavzuni chuqurroq o'zlashtirishga yordam beradi [5].

Raqamli iqtisodiyot sharoitida xorijiy investitsiyalarni jalb qilish masalalarini o'rganishda Aslanov A.X. va Beknazarov Sh.I.ning maqolasi muhim ahamiyatga ega. Mualliflar globalizatsiya va raqamli transformatsiya jarayonlarida raqamli infratuzilma, texnologik innovatsiyalar va moliyaviy liberallashtirish xorijiy sarmoyalarni jalb qilishning asosiy omillari ekanligini ta'kidlaydilar.

Mualliflarning fikriga ko'ra, "Raqamli iqtisodiyot iqtisodiy jarayonlarni tezlashtiradi, tranzaksiya xarajatlarini kamaytiradi va biznes modellarning transformatsiyasiga olib keladi. Shu bilan birga, raqamli infratuzilma va inson kapitali rivojlanmagan mamlakatlarda raqamli tafovut (digital divide) iqtisodiy tengsizlikni kuchaytirishi" [6] mumkinligi qayd etiladi.

O'zbekiston iqtisodiyoti kontekstida ushbu ilmiy xulosalar dolzarb hisoblanadi, chunki mamlakatda raqamlashtirish jarayoni davlat xizmatlari, bank sektori va elektron tijoratda faol rivojlanmoqda.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda raqamli iqtisodiyotning iqtisodiy taraqqiyotga ta'sirini baholashda tahlil va sintez, qiyosiy hamda statistik tahlil usullaridan foydalanildi. 2024–2026-yillarga oid ko'rsatkichlar dinamikasi asosida umumlashtirish amalga oshirilib, ularning o'zaro bog'liqligi tizimli yondashuv orqali o'rganildi. Tadqiqot milliy va

xalqaro statistik manbalar hamda analitik ma'lumotlarga tayangan holda olib borildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mazkur mavzuni chuqur o'rganish jarayonida raqamli iqtisodiyotning O'zbekiston iqtisodiy taraqqiyotiga ko'rsatayotgan ta'sirini har tomonlama tahlil qilish muhim ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, raqamli texnologiyalarning iqtisodiyot tarmoqlariga joriy etilishi natijasida yuzaga kelayotgan ijobiy o'zgarishlar, samaradorlik darajasining oshishi va yangi imkoniyatlarning shakllanishi alohida e'tiborni talab etadi. Shu asosda mavjud holatni tahlil qilish, erishilgan natijalarni baholash hamda kelgusidagi rivojlanish yo'nalishlarini aniqlash ushbu bo'limning asosiy vazifasi hisoblanadi (1-jadval).

1-jadval

O'zbekiston iqtisodiyotida raqamli transformatsiya ko'rsatkichlarining 2024–2026-yillardagi prognozi⁹

Soha	2024-yildagi o'sish ko'rsatkichi	2025-yildagi o'sish ko'rsatkichi	2026-yildagi prognoz o'sish ko'rsatkichi
Raqamli iqtisodiyot (YAIMga hisssasi)	~7–8%	~9–11%	~11–13%
Elektron tijorat (E-commerce)	~28%	~35%	~40%
Sanoatni raqamlashtirish (avtomatlashtirish)	~18%	~22–25%	~27–30%
Yangi ish o'rinlari (IT va raqamli sektor)	~15–18%	~20–23%	~25–28%
Raqamli infratuzilma (internet va 5G)	~65% aholi qamrovi	~78–82% qamrov	~88–92% qamrov

So'nggi yillarda raqamli texnologiyalar global iqtisodiy rivojlanishning muhim omillaridan biriga aylanib, milliy iqtisodiyotlarning tarkibiy transformatsiyasiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. O'zbekiston iqtisodiyotida ham raqamli transformatsiya jarayonlari jadallashib, iqtisodiy o'sishning yangi drayveri sifatida shakllanmoqda. 2024–2026-yillarga mo'ljallangan prognoz ko'rsatkichlari ushbu jarayonning izchil va yuqori sur'atlarda davom etishini tasdiqlaydi.

Tahlillarga ko'ra, raqamli iqtisodiyotning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi 2024-yilda 7–8 foizni tashkil etishi, 2025-yilda 9–11 foizga, 2026-yilda esa 11–13 foizgacha oshishi kutilmoqda. Mazkur o'sish iqtisodiyotda raqamli texnologiyalarni joriy etish darajasining ortib borayotganini hamda ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarining samaradorligi oshayotganini anglatadi. Shu bilan birga, bu holat iqtisodiy tizimda strukturaviy o'zgarishlarning yuz berayotganidan dalolat beradi.

Elektron tijorat sektori raqamli iqtisodiyotning eng dinamik rivojlanayotgan segmentlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Prognozlarga ko'ra, ushbu sohaning umumiy savdo hajmidagi ulushi 2024-yilda 28 foiz atrofida bo'lsa, 2025-yilda 35 foizga, 2026-yilda esa 40 foizga yetishi mumkin. Bu tendensiya iste'molchilarning xulq-atvorida raqamli platformalarga o'tish jarayoni jadallashayotganini ko'rsatadi. Natijada bozor infratuzilmasi takomillashib, tranzaksiya xarajatlari kamayadi va iqtisodiy operatsiyalarning shaffofligi ortadi.

Sanoat tarmoqlarida raqamlashtirish darajasining oshishi ham muhim ahamiyat kasb etadi. Xususan, sanoatda avtomatlashtirish darajasi 2024-yildagi 18 foizdan 2026-yilga kelib 27–30 foizgacha yetishi kutilmoqda. Bu jarayon ishlab chiqarish jarayonlariga zamonaviy texnologiyalar, jumladan, sun'iy intellekt, Internet of Things (IoT) va raqamli boshqaruv tizimlarining joriy etilishi bilan bog'liq. Natijada mehnat unumdorligi oshadi, resurslardan foydalanish samaradorligi yaxshilanadi hamda mahsulot tannarxi pasayadi.

Mehnat bozori nuqtayi nazaridan qaralganda, raqamli sektor yangi ish o'rinlarini yaratishda muhim rol o'ynamoqda. Prognozlarga ko'ra, IT va raqamli xizmatlar sohasida bandlik o'sishi 2024-yilda 15–18 foizni tashkil etsa, 2025-yilda 20–23 foizga, 2026-yilda esa 25–28 foizgacha yetadi. Bu jarayon, bir tomondan, yuqori malakali mutaxassislariga bo'lgan talabni oshirsa, ikkinchi tomondan, an'anaviy kasblarning qisqarishiga olib kelishi mumkin. Shu bois ta'lim tizimini modernizatsiya qilish va kadrlarni qayta tayyorlash masalalari dolzarb ahamiyat kasb etadi.

Raqamli infratuzilmaning rivojlanishi yuqoridagi barcha jarayonlarning asosiy sharti hisoblanadi. Aholining internet bilan qamrov darajasi 2024-yildagi 65 foizdan 2026-yilda 88–92 foizgacha oshishi kutilmoqda. Keng polosali internet, mobil aloqa texnologiyalari va ma'lumotlar markazlarining rivojlanishi iqtisodiy faoliyatni hududlar kesimida kengaytirish imkonini beradi hamda raqamli xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini oshiradi.

Raqamli texnologiyalar iqtisodiyotga multiplikativ ta'sir ko'rsatib, turli tarmoqlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni kuchaytiradi. Elektron tijoratning rivojlanishi logistika va to'lov tizimlarini takomillashtirsa, sanoatni raqamlashtirish ishlab chiqarish samaradorligini oshiradi, infratuzilmaning kengayishi esa yangi biznes

subyektlarining paydo bo'lishiga zamin yaratadi.

Ushbu jarayonlar bilan bog'liq qator muammolar ham mavjud. Xususan, kiberxavfsizlikni ta'minlash, malakali kadrlar yetishmovchiligi, hududlar o'rtasidagi raqamli tafovut hamda texnologik qaramlik kabi omillar raqamli transformatsiya samaradorligini cheklashi mumkin. Mazkur muammolarni bartaraf etish uchun kompleks yondashuv va tizimli islohotlar zarur.

XULOSA VA TAKLIFLAR

2024–2026-yillarda O'zbekiston iqtisodiyotida raqamli texnologiyalarning roli sezilarli darajada ortib boradi va u iqtisodiy o'sishning muhim omiliga aylanadi. Ushbu jarayonning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi davlat siyosatining izchilligi, infratuzilmaning rivojlanishi va inson kapitaliga yo'naltirilgan investitsiyalarga bevosita bog'liqdir.

Yuqoridagi tahlillar shuni ko'rsatadiki, raqamli iqtisodiyot zamonaviy iqtisodiy tizimning ajralmas tarkibiy qismiga aylanib, O'zbekiston iqtisodiy taraqqiyotiga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Xususan, raqamli texnologiyalarni keng joriy etish natijasida ishlab chiqarish samaradorligi oshib, xizmatlar ko'rsatish sifati yaxshilanmoqda hamda iqtisodiy jarayonlarning shaffofligi ta'minlanmoqda.

2024–2026-yillarga mo'ljallangan prognozlar raqamli iqtisodiyotning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi izchil ortib borishini, elektron tijorat va IT xizmatlar hajmi kengayishini, shuningdek, yangi ish o'rinlari yaratilishini ko'rsatadi. Bu esa mamlakatda innovatsion rivojlanish modeliga o'tish jarayonlari jadallashayotganidan dalolat beradi.

Raqamli transformatsiya jarayoni iqtisodiyotda strukturaviy o'zgarishlarni yuzaga keltirib, mehnat bozorida yangi talablarni shakllantirmoqda. Natijada yuqori malakali kadrlar tayyorlash, zamonaviy bilim va ko'nikmalarni rivojlantirish masalalari dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Umuman olganda, raqamli iqtisodiyot O'zbekistonning barqaror iqtisodiy o'sishini ta'minlash, raqobatbardoshligini oshirish va global iqtisodiy tizimga integratsiyalashuvini kuchaytirishda muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentning 2026-yil 16-fevraldagi "Mamlakat taraqqiyotining 2030-yilgacha mo'ljallangan ustuvor yo'nalishlari doirasida islohotlarni izchil davom ettirish va yangi bosqichga olib chiqishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-21-son Farmoni // URL: <https://www.lex.uz/uz/docs/-8050769>
2. OECD. (2019). *OECD Digital Economy Outlook 2019*. Paris: Organisation for Economic Co-operation and Development.
3. World Bank. (2016). *World Development Report 2016: Digital Dividends*. Washington, DC: World Bank Group. <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2016>
4. To'chiyeva, S. S. (2025). *Raqamli iqtisodiyot va uning O'zbekiston iqtisodiy taraqqiyotiga ta'siri*. Obrazovanie, Nauka i Innovatsionnye Idei v Mire, No. 79, Part 3 (Oktabr, 2025).
5. R.H. Ayupov va G.R. Boltaboeva. "Raqamli iqtisodiyot asoslari" darsligi (Toshkent: TMI, 2020. 575 b.)
6. Aslanov A.X., Beknazarov Sh.I. Raqamli iqtisodiyot sharoitida xorijiy investitsiyalarni jalb qilish masalalari // Raqamli iqtisodiyot sharoitida mintaqalar barqaror rivojlanishining dolzarb muammolari va yechimlari. Ilmiy-amaliy konferensiya materiallari. Buxoro, 2024. B. 22-23 aprel.

muhandislik

& iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 5

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100